

یادداشت سردیر

دکتر احمد آقایی

رئیس آزمایشگاه مرکزی دانشگاه مراغه

لزوم توجه جدی به استانداردسازی آزمایشگاه‌ها، کارگاه‌های دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور

با این حال به نظر می‌رسد، نیاز به آموزش در راستای ترویج فرهنگ استاندارد در جامعه دانشگاهی کشور یکی از کارهای اساسی است که امید می‌رود با جدیت از سوی مسئولین محترم وزارت عتف بویژه حوزه معاونت پژوهش و فناوری دنبال شود. باید بپذیریم که امروزه توسعه و پیشرفت بدون استانداردسازی فعالیت‌ها امکان‌پذیر نیست. هر چه یک سازمان و یا تشکیلاتی در استانداردسازی فعالیت‌های خود موفق‌تر و دقیق‌تر باشد، امکان حضور و تداوم آن در عرصه‌های ملی و بین‌المللی بیشتر خواهد بود. این باور که صرف کردن بودجه بیشتر برای تأمین کالاها و خدمات استاندارد، هزینه محسوب نمی‌گردد، بلکه بیشتر یک نوع سرمایه‌گذاری است، باید بیش از پیش اشاعه داده شود. پیشنهاد می‌شود جهت کسب موفقیت در فرآیند استانداردسازی فعالیت‌های پژوهش و فناوری بخصوص در حوزه آزمایشگاه‌ها و کارگاه‌ها، وزارت عتف موارد ذیل را مورد توجه قرار دهد:

- ۱- ارائه الگوی مناسب استانداردسازی در بین دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور جهت جلب توجه جامعه دانشگاهی در زمینه استانداردهای آزمایشگاهی
 - ۲- نمایش دادن نتایج حاصل از بکارگیری استانداردهای آزمایشگاهی
 - ۳- برگزاری میزگردها، کارگاه‌های آموزشی و سخنرانی‌های تخصصی در زمینه استانداردهای آزمایشگاهی
 - ۴- معرفی زبان‌ها و خطرات ناشی از ارائه خدمات غیر استاندارد
 - ۵- ارائه پیام‌های ترویج استاندارد در مراکز دانشگاهی و پژوهشی کشور
 - ۶- راه‌اندازی رشته‌های تخصصی استاندارد آزمایشگاهی در دانشگاه‌ها و مراکز علمی در زمینه‌های مختلف
 - ۷- جلوگیری از ارائه خدمات غیراستاندارد توسط مراکز علمی و پژوهشی کشور
 - ۸- نظام‌مندسازی فعالیت‌های استانداردسازی آزمایشگاهی از طریق نظارت فراگیر و مستمر
- در پایان لازم است اشاره شود که در حال حاضر مهمترین نیاز جهت استانداردسازی فعالیت‌های پژوهش و فناوری در جامعه علمی کشور، زمینه‌سازی فرهنگی است. ایجاد علاقه و نیاز در جامعه دانشگاهی نسبت به بهره‌گیری از استانداردهای ملی و بین‌المللی در انجام فعالیت‌های خود، می‌تواند زمینه‌ساز تحقق استانداردسازی باشد.

در سال‌های اخیر، استاندارد در بسیاری از مسائل زندگی انسان‌ها نقش و جایگاهی مهم پیدا کرده است و با گذشت زمان، گسترده‌تر و فراگیرتر نیز می‌شود. در حال حاضر برای بسیاری از فعالیت‌ها و تولیدات، استاندارد خاصی تدوین شده است و وجود نشان و تأیید استاندارد بر روی محصولات، بیانگر کیفیت قابل قبول آنها می‌باشد. بدون شک ارتقاء سطح استاندارد کالاها و خدمات موجب بهبود شاخصهای زندگی در کشورها می‌گردد. شاید مهمترین هدف از توسعه استانداردهای بین‌المللی، افزایش اعتماد در بین افراد جامعه باشد. با نگاهی اجمالی میتوان دریافت که یکی از دلایل موفقیت سازمان‌ها و بخش‌های تولیدی و ارائه‌کننده خدمات در تمام دنیا، اعتقاد به اجرای هر کاری با استفاده از یک دستورالعمل و برنامه از پیش تعیین شده می‌باشد. حتی کوچکترین و جزئی‌ترین مسائل در چنین تشکیلاتی با یک نقشه و برنامه مشخص انجام می‌گیرد. به عبارت بهتر، در سازمان‌های موفق، هر کاری با استاندارد و معیار مشخص و خاصی صورت می‌گیرد. استاندارد کردن فرآیندها برای تشکیلاتی که عزم جدی برای تحقق اهداف خود دارند، بسیار حیاتی و ضروری است.

اگرچه تلاش خوبی در خصوص فرهنگ‌سازی و تبیین اهمیت و جایگاه استانداردسازی در کشور در حال انجام است، با این وجود هنوز در بسیاری از موارد در کشور ما استاندارد خاصی برای انجام کارها وجود ندارد. توجه به لزوم استانداردسازی در فعالیت‌ها و خدمات ارائه شده بویژه در جامعه دانشگاهی و مراکز علمی و پژوهشی نیز از جمله مواردی است که البته طی سالهای اخیر نگاه جدیتری از سوی مسئولین مربوطه به آن شده است. امروزه تأکید بسیار زیادی از سوی معاونت محترم پژوهش و فناوری وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در خصوص استانداردسازی فعالیت‌های پژوهش و فناوری در کشور شده و این مورد به وضوح در دستورالعمل‌های ارسال شده از سوی وزارت عتف قابل مشاهده است. تشویق و ترغیب دانشگاه‌ها به سمت استانداردسازی فعالیت‌های خود از جمله افزایش و ارتقاء کیفیت آزمایشگاه‌های تحقیقاتی، یکی از اهداف مورد توجه وزارت عتف بوده است. در حال حاضر، دریافت گواهینامه استاندارد ایزو ۱۷۰۲۵ برای آزمایشگاه‌های مرکزی دانشگاه‌ها و مراکز علمی کشور یکی از شاخص‌های ارزیابی کیفیت آنها در نظر گرفته شده است و بسیاری از دانشگاه‌ها و مراکز علمی به دنبال احراز شرایط اخذ گواهینامه استاندارد مذکور و البته سایر استانداردهای مورد نیاز خود هستند. بدون تردید با اخذ چنین گواهینامه‌هایی شرایط ارائه خدمات به صنعت و بخش‌های خصوصی از سوی دانشگاه‌ها و مراکز علمی و پژوهشی بیش از پیش فراهم می‌گردد.

